

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. II. Hæreticorum fundamenta convelluntur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

mine gloriæ quam substantia spiritualis ab ocu- lo corporeo, & tamen potest Deus ab intellectu substantia spiritualis ab oculo corporeo. Cujus alia ratio esse nequit, nisi quia illa major distantia est in genere entis, non in ratione habitudinis potentie & objecti. Idem cum proportione dicendum est in præfenti, scilicet quod ordo hypodiam est in præfenti, quamvis substantia potest attingi ab ordine gratiæ, quævis ordo gratiæ non possit attingi ab ordine naturæ, quævis licet ordo hypostatius magis distet ab ordine gratiæ, quam ordo naturæ ab ordine naturæ, tamen major distantia est in genere entis, non tamen in ratione proportionis & habitudinis propter rationem quam assignavimus.

§. II.

Hæreticorum fundamenta convellantur.

177. Duo sunt præcipua Pelagianorum & Semi-pelagianorum motiva, ad docendum gratiam in actu operum naturalium à Deo conferri, quæ supra insinuavimus, & aperte colligitur ex Epistolis Prosperi & Hilarii ad Augustinum. Primum erat, quia si Deus solâ suâ voluntate, & nullâ existente causâ, occasione, vel merito aut demerito ex parte hominis, suam gratiam concederet vel denegaret, esset personarum acceptor, ac injustus suorum donorum distributor: quod repugnat Apostolo ad Roman. 2. & ad Ephes. 6. dicenti, Non est acceptio personarum apud Deum.

178. Sed hoc fundamentum facile potest convelli. Vitium enim acceptio personarum, tunc solum incurritur, quando quod debetur pluribus, uni soli conferatur. At divina gratia nulli debetur, alias gratia non esset: Ergo Deus eam tribuens uni & non alteri, nullo ex parte eorum præcedente discrimine, acceptor personarum non est.

179. Confirmatur, & magis illustratur hæc ratio: Personarum acceptio opponitur justitiæ distributiæ, ut docet D. Thomas 2. 2. quæst. 63. art. 1. Sed justitiæ distributiæ non habet locum in gratuitis & indebitis, qualia sunt dona & auxilia gratiæ, ut egregie expendit idem S. Doctor in cap. 9. Epist. ad Roman. lect. 3. ubi hæc scribitur: *Justitiæ distributiæ locum habet in his quæ dantur ex debito, puta si aliqui meruerunt mercedem, ut plus laborantibus major merces donetur, non autem habet locum in his quæ sponte & misericorditer aliquis dat: puta si aliquis duos pauperes in via inveniens, det uni quædam panem, vel disponit in elemosinam dare, non est iniustus, sed misericors. Similiter si aliquis duobus æque infirmis assistentibus, uni dimittat offensam, & non alteri, est misericors uni, & justus ad alterum, neutri vero iniustus. Cùm ergo omnes homines propter peccatum primi parentis, damnationi nascantur obnoxii, quos Deus per suam gratiam liberat, solâ misericordiâ liberat: & sic quibusdam est misericors quos liberat, quibusdam autem justus quos non liberat, neutri autem iniustus. Idem docet hic art. 5. ad 3. his verbis: Neque propter hoc est iniustus apud Deum, si inæqualitas non in æqualibus præparet. Hoc enim esset contra justitiæ rationem, si prædestinationis effectus ex debito redderetur, & non daretur ex gratia. In his enim quæ ex gratia dantur, potest aliquis pro libito suo dare cui vult, plus, vel minus (admodum nihil subtrahat debitum) aliis quæ præiudicium justitiæ. Et hoc est quod dicit Pater*

A familias Matthæi 20. tolle quod tuum est, & vade. An non licet mihi quod volo facere?

Confirmatur ampliùs: Absque vitio acceptio personarum, Deus ex pluribus creaturis possibilibus quidam decrevit producere, aliis relictis intra statum possibilitatis; & tamen ex parte illarum quas de facto produxit, nulla ratio inducens ad sui productionem præcessit. Et ut Deus humanitatem Verbo copularet, nullum ex parte illius meritum præcessit, & tamen ex hoc quod alias humanitates sibi unibiles reliquerit, tale vitium non incurrit: Ergo similiter licet Deus uni & non alteri suam gratiam largiatur, nullo ex parte illorum præcedente discrimine, non potest argui tanquam personarum acceptor, ac injustus suorum donorum distributor. Unde bellè S. Prosper libro primo de vocatione Gentium capite decimo: Si enim de parentum carnalium iudiciis conqueri non audeamus, cùm aliquos filios suos, ante ullam morum examina, ante aliqua pietatis obsequia, indulgentiore complectuntur affectu. In dominis quoque erga famulos libera est dispositio, nec justè à quoquam reprehenditur, qui de unius conditionis familia, quosdam sibi quos benignius honestaret, & quos liberalius erudiret, elegit. Nunquid de summi Patris, & veri Domini benevolentissimâ æquitate causandum est, quod in magna domo ejus, innumeri differentiis universa variantur.

Secundum Hæreticorum fundamentum erat: Si Deus suam gratiam conferret non præcedente voluntatis consensu, periret libertas, & in incertum divinæ voluntatis duceretur, ut refert Hilarius Epist. ad August. & colligitur ex ipso Augustino libro 2. cont. duas Epist. Pelagian. ubi respondeas argumentis Pelagianorum cap. 5. ait: *Nec sub nomine gratiæ futurum asserimus, quia nulli hominum meritis, Dei gratiam dicimus antecedi.*

Sed hoc etiam fundamentum futile est ac ruinofum: licet enim Dei gratia humanas præveniat & præparet voluntates, & nullis præcedentibus hominum meritis conferatur, illa tamen non impedit, sed potius efficit libertatem hominis determinationem & consensum; & causat in nobis, ut inquit Augustinus, *liberrimam, fortissimam, & invictissimam voluntatem: ac operatur in cordibus hominum, non ut nolentes credant, sed ut volentes ex nolentibus fiant. Vel ut loquitur Prosper lib. 2. ref. cap. 16. sent. 6. Arbitrium hominis gratia non abolet, sed adolet. Vel etiam ut lepidè ait Bernardus Tractatu de gratia & libero arbitrio: Gratia non aufert, sed transfert voluntatem.*

Adde quod, cùm omnis causa sit prior saltem naturâ & causalitate suo effectu, tantum abest quod ex præveniente gratia sequatur libertatis excidium, quin potius implicet eam causare in nobis liberam nostræ voluntatis determinationem & consensum, nisi illum præveniat, & prioritate saltem naturæ antecedit, ut alibi fusiùs exponemus.

Confirmatur argumento ad hominem, ex doctrina ipsorum hæreticorum desumpto. Etenim Cassianus inter Semi-pelagianos præcipuus, aperte fatetur quosdam nihil de salute cogitantes, imò etiam nolentes, gratiâ Dei præveniri, ut constat ex Collatione 13. cap. 15. ubi exemplum adducit de Andrea, Petro, cæterisque Apostolis,

Deus nihil de sua salutis remedio cogitantes, spontanea gratia sua dignatione prælegit. Et post pauca subdit: *Invicum ac repugnantem attrahit Paulum, alium ita præcepit sibi inseparabiliter adherere, ut sibi postulanti, brevissimas pro sepultura patris non concedat inducias.* At in his a divina gratia præventis, libertas arbitrii sublata non est; sed salva ac incolumis permansit: alias eorum conversio non fuisset meritoria, nec bona moraliter: Ergo ex eo quod in omnibus, divina gratia voluntates nostras præveniat, & bonum opus præcedat, non sequitur libertatis excidium. Unde Prosper libro quem scripsit contra ipsum Collatorem c. 18. circa finem: *Non conturbat nos superbientium inepta querimonia, quæ liberum hominis arbitrium causantur auferri, si & principia; & profectus, & perseverantia in bonis usque in finem, Dei dona esse dicantur, quoniam optulaciones divina gratia, stabilimenta sunt voluntatis humana.*

S. III.

Statuitur secunda conclusio, & ostenditur hominem ex viribus naturæ non posse se disponere, etiam remote, ad primum auxilium gratiæ.

113 Deo secundò: Opera bona moralia, ex naturæ viribus habita, nec etiam dispositivè ad primam vocationem concurrunt. Ita docent celeberrimos Theologi, adeò constanter, ut oppositam sententiam quidam hæreticam, alii erroneam, alii temerariam existimant. Et ipsemet Doctor Anglicus quodlib. 1. art. 7. hanc de illa ferat censuram. *Ad Pelagianorum errorem pertinet dicere quod Homo possit se ad gratiam præparare, absque auxilio divinæ gratiæ: & est contra Apostolum, qui dicit ad Philippenses 1. qui cepit in nobis opus bonum, ipse perficiet.*

114 Probatur primò conclusio ex illo Pauli i ad Corint. 4. *Quis enim se discernit? quid habes quod non accepisti: si autem accepisti, quid gloriaris quasi non accepisti?* Ex quibus verbis tale argumentum formatur. Omnis discretio unius ab alio, in ordine ad spirituales salutem, est ex Dei gratia per Christum, alias de aliquo ad salutem supernaturalem conducente, possemus ut de nostro; id est per gratiam non accepto, gloriari, contra Pauli sententiam: At si homo ex operibus naturæ viribus habitis, ad primam gratiam auxiliantem se disponeret, ab alio non sic operante, in ordine ad spirituales salutem se discerneret, discretionem non habitæ ex gratia, ut manifestum est: Ergo ne in hoc incidamus inconveniens, & Apostolo aperte contradicamus, dicendum est hominem per opera bona moraliter ex naturæ viribus elicta, non posse ad primam gratiam auxiliantem se disponere.

115 Probatur secundò ex Tridentino sess. 6. cap. 5. dicente, *Iustificatio exordium à Deipere Iesum Christum præveniente gratia esse sumendum.* Sed hoc esset falsum, si homo per opera bona ex viribus naturæ elicta, posset ad primam gratiam auxiliantem se disponere: nam illi actus dispositivè ad iustificationem concurrerent, eamque aliquo modo inchoarent; sicut inchoat generationem ignis, qui primam dispositionem ad illam inducere incipit, unde iustificationis exordium, non à præveniente Christi gratia, sed à libero sumeretur arbitrio: Ergo &c.

116 Confirmatur: Concilium ibidem cap. 8. definit initium omnis iustificationis esse fidem:

Sed hoc verum non esset, si homo per opera viribus naturæ elicta, ad primum gratiæ auxilium se disposeret; huiusmodi enim operum antecedentia, alienius iustificationis primum essent initium: Ergo idem quod præ-

Probatur tertio ex D. Thoma 1. 2. quest. 117. art. 3. in corp. ubi aperte docet, quod præparatio, si consideretur secundum quod est à libero arbitrio, nullam necessitatem habet ad gratiæ consecutionem, sed secundum quod est à Deo movente. Et quest. 109 art. 6. ad 2. & ad Rom. 10. lect. 3. explicat illud axioma, *Facienti quod in se est, Deus non denegat gratiam*, de faciente quod in se est, ut est motus auxilio divino. Et 3. contra Gent. cap. 149. loquens de auxilio divino movente nostrum liberum arbitrium, sic concludit. *Homo igitur non movet seipsum ad hoc quod adipiscatur divinum auxilium, quod supra ipsum est, sed prius ad hoc adipiscendum à Deo movetur.* Motus autem moventis præcedit motum mobilis ratione & causa. Non igitur propter hoc datur nobis auxilium, quia nos ad illud per bona opera proficimus, sed potius nos ad bona opera proficimus, quia divino auxilio prævenimur.

Potest insuper tuaderi conclusio triplici ratione. Prima sumitur ex D. Thoma loco proxime citato, ubi sic dicitur. *Nullum agens particulare potest universalius prævenire actionem primi & universalis agentis, eò quod omnis actio particularis agentis originem habet ab universali agente, sicut in ista universalius omnis motus prævenitur à motu causæ: sed anima humana ordinatur sub Deo, sicut particulare agens sub universali; impossibile est ergo esse aliquem rectum motum in ipsa, quem non præveniat actio divina.*

Secunda ratio quam habet idem S. Doctor, 2. quest. 119. art. 6. potest sic proponi. *Finis & principium alicujus effectus debent proponari quoad ordinem: At finis omnis dispositionis ad gratiam supernaturalem, est Deus, non ut auctor naturæ, sed ut auctor gratiæ: Ergo principium illius debet esse Deus ut auctor gratiæ, & non auctor naturæ, & consequenter à libero arbitrio procedere ut divinæ gratiæ adjuto.* Prima & secunda Consequentia, cum Majori, probatione non indigent. Minor autem probatur: *Omnis effectus cujus finis proximus est supernaturalis, habet pro fine ultimo Deum ut supernaturalis auctorem: At omnis dispositio ad gratiam supernaturalem, habet pro fine proximo aliquid supernaturale, scilicet formam ipsam: Ergo respicit pro fine ultimo Deum ut auctorem supernaturalem.*

Confirmatur & magis illustratur hæc ratio: *Omnis effectus cujus principium aliquod excedit exigentiam totius naturæ, est supra naturæ exigentiam, & consequenter supernaturalis: At omnis dispositio ad formam supernaturalem, est effectus alicujus causæ excedentis totius naturæ, & consequenter est supernaturalis. Major est evidens, Minor probatur. Dispositio est causæ formam in genere causæ materialis, causatur tamen ab illa in genere causæ finalis: Ergo omnis dispositio ad formam supernaturalem, finaliter causatur ab illa: At forma supernaturalis, totius naturæ exigentiam excedit: Ergo omnis dispositio ad formam supernaturalem, est effectus alicujus causæ excedentis exigentiam totius naturæ.*

Tertia ratio sic potest formari. *Omnis dispositio positiva ad formam supernaturalem potest vè cum ea connectitur, eamque positivè explicat.* Sed